

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ СОЦІАЛЬНО- ЕКОНОМІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ

ЗАТВЕРДЖЕНО

педагогічною радою Харківського
соціально-економічного фахового

коледжу

протокол від 28.08 2024 р. № 1

Голова педагогічної ради

 ОЛЬГА ГАЛКІНА

ПОЛОЖЕННЯ

ПРО ПОСТІЙНО ДІЮЧУ КОМІСІЮ
З РОЗГЛЯДУ ВИПАДКІВ БУЛІНГУ (ЦЬКУВАННЯ)
ТА ЗАСТОСУВАННЯ ЗАХОДІВ ВИХОВНОГО ВПЛИВУ
У ХАРКІВСЬКОМУ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОМУ
ФАХОВОМУ КОЛЕДЖІ

2024 - 2025 н.р.

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про постійно діючу Комісію з розгляду випадків булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу, (далі Комісію) у Харківському соціально-економічному фаховому коледжі розроблене на основі норм Конституції України, Законів України «Про освіту» від 05.09.2017 року (зі змінами та доповненнями від 17.09.2020, №910-IX), «Про вищу освіту» від 01.07.2014 року, Наказу Міністерства освіти і науки України «Деякі питання реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти» від 28.12.2019 № 1646, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 03 лютого 2020 р. №111/34394, листа МОН від 14.08.2020 № 1/9-436 «Про створення безпечного освітнього середовища в закладі освіти та попередження і протидії булінгу (цькуванню)», Наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження плану заходів,, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в закладах освіти» від 26.02.2020 № 293, Наказу ХСЕФК від 11.09.2020 №36-А «Про створення Комісії з реагування на випадки булінгу(цькування) та застосування заходів виховного впливу у ХСЕФК».

1.2. Положення визначає правовий статус постійно діючої Комісії з розгляду випадків булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу у Харківському соціально-економічному фаховому коледжі.

1.3. Булінг (цькування) - діяння (дії або бездіяльність) учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно здобувача освіти у ХСЕФК, у тому числі неповнолітньої особи та (або) такими особами стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого.

Типовими ознаками булінгу (цькування) є:

- систематичність (повторюваність) діяння;
 - наявність сторін - кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі (за наявності);
 - дії кривдника, наслідком яких є заподіяння психічної та/або фізичної шкоди, приниження, страх, тривога, підпорядкування потерпілого інтересам кривдника та/або спричинення соціальної ізоляції потерпілого.
- Терміни, використані у цьому Положенні, вживаються у таких значеннях:
- сторони булінгу (цькування) - безпосередні учасники випадку: кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі (за наявності);

- кривдник (булер) - учасник освітнього процесу, в тому числі неповнолітня особа, яка вчиняє булінг (цькування) щодо іншого учасника освітнього процесу;
- потерпілий (жертва булінгу) - учасник освітнього процесу, в тому числі 1 неповнолітня особа, щодо якої було вчинено булінг (цькування);
- спостерігачі - свідки та (або) безпосередні очевидці випадку булінгу (цькування).

Інші терміни вживаються у значеннях, наведених у Законах України «Про освіту», «Про соціальні послуги», «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю», «Про охорону дитинства», «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні».

1.4. До булінгу (цькування) у коледжі належать випадки, які відбуваються безпосередньо у приміщенні коледжу та на прилеглих територіях (включно з навчальними приміщеннями, приміщеннями для занять спортом, проведення заходів, коридорами, роздягальнями, вбиральнями, душовими кімнатами, їдальнею, гуртожитком тощо) та (або) за межами коледжу під час заходів, передбачених освітньою програмою, планом роботи коледжу, інших заходів, що організовуються за погодженням з директором коледжу, в тому числі дорогою до(з) коледжу, а також булінг через Інтернет-мережі (секстинг, грумінг тощо).

2. Порядок створення та принципи діяльності постійно діючої Комісії з розгляду випадків булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу у Харківському соціально-економічному фаховому коледжі

2.1. У коледжі, відповідно до наказу директора ХСЕФК, створюється постійно діюча Комісія з розгляду випадків булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу (далі - Комісія).

2.2. За клопотанням голови Комісії, до її роботи (за необхідності) можуть залучатися інші особи, у т. ч. й зацікавлені, особи для розгляду конкретного факту булінгу (цькування) у коледжі: батьки здобувачів освіти у ХСЕФК, керівники навчальних груп, педагогічні працівники, орган Студентського самоврядування, Студентська служба примирення, медична служба коледжу, вихователі та комендант гуртожитку, представники служби у справах дітей центру соціальних служб, територіальних органів (підрозділів) Національної поліції України тощо.

2.3. Ознаками булінгу (цькування) є систематичне вчинення учасниками освітнього процесу таких діянь стосовно здобувачів освіти у ХСЕФК, у тому числі неповнолітніх осіб, або вчинення булінгу такими особами стосовно інших учасників освітнього процесу, в тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, а саме:

- правопорушення економічного характеру: умисне позбавлення їжі, одягу, коштів, документів, іншого майна або можливості користуватися ними, перешкоджання в отриманні освітніх послуг, професійній діяльності, примушування до праці та інші;
- правопорушення фізичного характеру: фізична агресія, побиття, каліцтво, травми, ляпаси, стусани, штовхання, щипання, шмагання, кусання, завдання ударів, інші правопорушення насильницького характеру. тощо;
- будь-яка форма небажаної вербальної, невербальної чи фізичної поведінки сексуального характеру, зокрема принизливі погляди, жести, образливі рухи тіла, прізвиська, образи, жарти, погрози, поширення образливих чуток;
- психологічний тиск, словесні образи, погрози, у тому числі щодо третіх осіб, приниження, переслідування, інші діяння, спрямовані на обмеження волевиявлення особи;
- нові, специфічні форми булінгу в умовах війни:
 - залякування, шантаж/вербування спецслужбами ворожої країни для здійснення протиправних та злочинних дій;
 - булінг щодо окремих категорій громадян, що постраждали внаслідок військових дій на території України (географічний булінг, мовний, внутрішньо переміщені особи, біженці, здобувачі освіти, що втратили членів родини тощо).

В умовах війни, коли здобувачі освіти зазнають стресу від зовнішніх факторів, створення безпечного освітнього середовища є критично важливим.

2.4. Суб'єктами реагування у разі настання випадку булінгу (цькування) у коледжі є директор та інші працівники коледжу.

2.5. Суб'єкти реагування на випадки булінгу (цькування) у коледжі діють в межах повноважень, передбачених законодавством і цим Положенням.

2.6. Учасники освітнього процесу мають повідомити про випадок булінгу (цькування), свідком якого вони стали або підозрюють про його вчинення стосовно конкретної особи, в тому числі неповнолітньої, або про який отримали достовірну інформацію.

2.7. До скликання засідання Комісії педагогічні та інші працівники коледжу у разі, якщо вони виявили булінг (цькування), зобов'язані:

- вжити невідкладних заходів для припинення небезпечного впливу;
- повідомити директора коледжу та принаймні одного з батьків або інших законних представників особи, яка стала стороною булінгу (цькування);
- у разі необхідності надати домедичну допомогу та викликати (за потреби) бригаду екстреної (швидкої) медичної допомоги;
- звернутись (за потреби) до територіальних органів (підрозділів) Національної поліції України.

2.8. Заяви або повідомлення про випадок булінгу (цькування) або підозру щодо його вчинення у коледжі приймає директор.

2.9. Повідомлення можуть бути в усній або письмовій формі, в тому числі із застосуванням засобів електронної комунікації.

2.10. Директор коледжу у разі отримання заяви або повідомлення про випадок булінгу (цькування) скликає засідання Комісії не пізніше ніж упродовж трьох робочих днів з дня отримання заяви або повідомлення.

2.11. За результатами роботи Комісії приймається колегіальне рішення про факт наявності чи відсутності булінгу (цькування) і приймається рішення про застосування відповідних заходів виховного чи адміністративного впливу.

2.12. Рішення Комісії оформлюється письмово та подається директору коледжу.

3. Склад комісії

3.1. Склад Комісії затверджується наказом директора коледжу.

3.2. Комісія виконує свої обов'язки на постійній основі.

3.3. Склад комісії формується з урахуванням основних завдань комісії.

3.4. Комісія складається з голови, заступника голови, секретаря (вихователя ХСЕФК) та не менше ніж п'яти її членів: соціального педагога, практичного психолога, юрист-консульта ХСЕФК, представників органу студентського самоврядування, профспілкового комітету.

3.5. До участі в засіданні Комісії за згодою залучаються батьки або інші законні представники неповнолітніх сторін булінгу (цькування), а також можуть залучатися представники інших суб'єктів реагування: керівники навчальних груп, педагогічні працівники, Студентська служба примирення, медична служба коледжу, вихователі та комендант гуртожитку, представники служби у справах дітей, центру соціальних служб, територіальних органів (підрозділів) Національної поліції України тощо.

3.6. Головою Комісії є директор коледжу.

3.7. Голова Комісії організовує її роботу і відповідає за виконання покладених на неї завдань, головує на її засіданнях та визначає перелік питань, що підлягають розгляду.

3.8. Голова комісії визначає функціональні обов'язки кожного члена Комісії.

3.9. У разі відсутності голови комісії його обов'язки виконує заступник. У разі відсутності заступника голови комісії, обов'язки голови комісії виконує один із членів Комісії, який обирається за поданням її секретаря. У разі відсутності секретаря комісії його обов'язки виконує один із членів комісії, який обирається за поданням голови або заступника голови комісії.

3.10. Секретар комісії забезпечує підготовку проведення засідань та матеріалів, що підлягають розгляду, ведення протоколу засідань.

3.11. Члени комісії мають право:

- ознайомлюватися з матеріалами, що стосуються випадку булінгу (цькування), брати участь у їх перевірці;
- подавати пропозиції, висловлювати власну думку з питань, що розглядаються;
- брати участь у прийнятті рішення шляхом голосування;
- висловлювати окрему думку усно або письмово;
- вносити пропозиції до порядку денного засідання Комісії.

3.12. Члени комісії зобов'язані:

- особисто брати участь у роботі Комісії;
- не розголошувати стороннім особам відомості, що стали йому відомі у зв'язку з участю у роботі Комісії і не використовувати їх у своїх інтересах або інтересах третіх осіб;
- виконувати в межах, передбачених законодавством та посадовими обов'язками, доручення голови комісії;
- брати участь у голосуванні.

4. Порядок роботи комісії

4.1. Метою діяльності Комісії є припинення можливого випадку булінгу (цькування) у коледжі; відновлення та нормалізація стосунків, створення сприятливих умов для подальшого здобуття освіти у групі, де стався випадок булінгу; з'ясування причин, що призвели до випадку булінгу (цькування); вживання заходів для усунення таких причин; оцінка потреб сторін булінгу (цькування) в соціальних та психолого-педагогічних послугах та забезпечення таких послуг.

4.2. Діяльність Комісії здійснюється на принципах:

- законності та верховенства права;
- поваги та дотримання прав і свобод людини;
- неупередженого ставлення до сторін булінгу (цькування);

- відкритості та прозорості;
- конфіденційності та захисту персональних даних;
- комплексного підходу до розгляду випадку булінгу (цькування);
- нетерпимості та невідкладного реагування до булінгу (цькування) та визнання його суспільної небезпеки.

Комісія у своїй діяльності забезпечує дотримання вимог Законів України «Про інформацію», «Про захист персональних даних».

4.3. До завдань Комісії належать:

- збір інформації щодо обставин випадку булінгу (цькування), зокрема пояснень сторін булінгу (цькування), батьків або інших законних представників неповнолітніх сторін булінгу (цькування);
- вивчення висновків практичного психолога коледжу, експертних висновків (за наявності), якщо у результаті вчинення булінгу (цькування) була завдана шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого;
- дослідження інформації, збереженої на технічних засобах чи засобах електронної комунікації (Інтернет, соціальні мережі, повідомлення тощо), іншої інформації, яка має значення для об'єктивного розгляду заяви;
- розгляд та аналіз зібраних матеріалів щодо обставин випадку булінгу (цькування), що обґрунтовують інформацію, зазначену у заяві.

У разі прийняття Комісією рішення про наявність обставин, що обґрунтовують інформацію, зазначену у заяві, до завдань комісії також належать:

- оцінка потреб сторін булінгу (цькування) в отриманні соціальних та психолого-педагогічних послуг та забезпечення таких послуг, в тому числі із залученням фахівців служби у справах дітей та центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді;
- визначення причин булінгу (цькування) та необхідних заходів для усунення таких причин;
- визначення заходів виховного впливу щодо сторін булінгу (цькування) у групі, де стався випадок булінгу (цькування);
- моніторинг ефективності соціальних та психолого-педагогічних послуг, заходів з усунення причин булінгу (цькування), заходів виховного впливу та корегування (за потреби) відповідних послуг та заходів;
- надання рекомендацій для педагогічних працівників коледжу щодо доцільних методів здійснення освітнього процесу та інших заходів з неповнолітніми сторонами булінгу (цькування), їхніми батьками або іншими законними представниками;

- надання рекомендацій для батьків або інших законних представників неповнолітньої особи, яка стала стороною булінгу (цькування).

4.4. Формою роботи Комісії є засідання, які проводяться у разі потреби. Дату, час і місце проведення засідання Комісії визначає її голова.

4.5. Засідання Комісії є правоможним у разі участі в ньому не менш як двох третин її складу.

4.6. Секретар комісії не пізніше вісімнадцятої години дня, що передусе дню засідання Комісії, повідомляє членів комісії, а також заявника та інших зацікавлених осіб про порядок денний запланованого засідання, дату, час і місце його проведення, а також надає/надсилає членам комісії та зазначеним особам необхідні матеріали в електронному або паперовому вигляді.

4.7. Рішення з питань, що розглядаються на засіданні Комісії, приймаються шляхом відкритого голосування більшістю голосів від затвердженого складу. У разі рівного розподілу голосів голос голови комісії є вирішальним.

4.8. Під час проведення засідання Комісії, секретар веде протокол засідання (Додаток 1), що оформлюється наказом директора коледжу.

4.9. Особи, залучені до участі в засіданні Комісії, зобов'язані дотримуватись принципів її діяльності, зокрема не розголошувати стороннім особам відомості, що стали їм відомі у зв'язку з участю у її роботі, і не використовувати їх у своїх інтересах або інтересах третіх осіб.

4.10. Особи, залучені до участі в засіданні Комісії, під час засідання мають право:

- ознайомлюватися з матеріалами, поданими на розгляд її членів;
- ставити питання по суті розгляду;
- подавати пропозиції, висловлювати власну думку з питань, що розглядаються.

4.11. Голова Комісії доводить до відома учасників освітнього процесу рішення згідно з протоколом засідання та здійснює контроль за його виконанням.

4.12. Строк розгляду Комісією заяви або повідомлення про випадок булінгу (цькування) у коледжі не має перевищувати десяти робочих днів з дня отримання директором коледжу заяви або повідомлення.

5. Запобігання та протидія булінгу (цькуванню) у коледжі

5.1. Діяльність щодо запобігання та протидії булінгу (цькуванню) у коледжі має бути постійним системним процесом, спрямованим на:

- визначення та реалізацію необхідних заходів, способів і методів запобігання виникненню булінгу (цькування) та (або) потенційних ризиків його виникнення;
- виявлення булінгу (цькування) та (або) потенційних ризиків його виникнення;
- визначення та реалізацію необхідних заходів, способів і методів вирішення ситуацій булінгу (цькування) та/або усунення потенційних ризиків його виникнення.

5.2. Діяльність щодо запобігання та протидії булінгу (цькуванню) у коледжі ґрунтується на принципах:

- недискримінації за будь-якими ознаками;
- ненасильницької поведінки в міжособистісних стосунках;
- партнерства та підтримки між педагогічним (науково-педагогічним) колективом коледжу і батьками (законними представниками) неповнолітнього здобувача освіти;
- особистісно-орієнтованого підходу до кожного здобувача освіти;
- розвитку соціального та емоційного інтелекту учасників освітнього процесу;
- гендерної рівності в участі учасників освітнього процесу в прийнятті рішень відповідно до положень законодавства та установчих документів закладу освіти.

5.3. Діяльність щодо запобігання та протидії булінгу (цькуванню) у коледжі відображається в плані заходів (далі - План), спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню).

Розроблення, затвердження та оприлюднення Плану забезпечує директор коледжу.

Планування відповідних заходів здійснюється за результатами моніторингу стану освітнього середовища у коледжі.

План розробляється до початку навчального року. Протягом навчального року директор коледжу забезпечує проведення моніторингу (за потреби, але не рідше одного разу на півріччя) ефективності виконання Плану та внесення (за потреби) до нього змін.

5.4. Заплановані заходи можуть проводитись у будь-якій формі: зустрічі, бесіди, презентації, відеоконференції у ZOOM чи на інших платформах, публікації на сайті коледжу чи на сторінках соціальних мереж, консультації, лекції, круглі столи, тренінги, тематичні заходи, конкурси, спільні перегляди та обговорення тематичних відеосюжетів, літературних

творів, матеріалів ЗМІ, особистого досвіду, запрошення гостей, у формі рольових ігор та інших організаційних формах.

5.5. До заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) у коледжі, належать заходи щодо:

- організації належних заходів безпеки відповідно до законодавства (пост охорони, відеоспостереження за місцями загального користування зокрема, у гуртожитку тощо);
- організації безпечного користування мережею Інтернет під час освітнього процесу;
- контролю за використанням засобів електронних комунікацій неповнолітніми здобувачами освіти під час освітнього процесу;
- розвитку соціального та емоційного інтелекту учасників освітнього процесу, зокрема:
 - розуміння та сприйняття цінності прав та свобод людини, вміння відстоювати свої права та поважати права інших;
 - розуміння та сприйняття принципів рівності та недискримінації, поваги до гідності людини, толерантності, соціальної справедливості, доброчесності, вміння втілювати їх у власні моделі поведінки;
 - здатності попереджувати та розв'язувати конфлікти ненасильницьким шляхом;
 - відповідального ставлення до своїх громадянських прав і обов'язків, пов'язаних з участю в суспільному житті;
 - здатності визначати, формулювати та аргументовано відстоювати власну позицію, поважаючи відмінні від власних думки/позиції, якщо вони не порушують прав та гідності інших осіб;
 - здатності критично аналізувати інформацію, розглядати питання з різних позицій, приймати обґрунтовані рішення;
 - здатності до комунікації та вміння співпрацювати для розв'язання різних суспільних проблем, зокрема шляхом волонтерської діяльності тощо;
 - підвищення рівня обізнаності учасників освітнього процесу про булінг (цькування), його причини та наслідки, порядок реагування на випадки булінгу (цькування) тощо;
 - створення у коледжі атмосфери, що ґрунтується на нетерпимості до будь-яких форм насильства та дискримінації, в тому числі булінгу (цькування).